

studenti sekondarji, anki ta' klassijiet tal-matrikola, li kienu miżghudin bi kliem li issa, wara l-pubblikazzjoni taż-*Żieda*, jitqiesu b'ortografika-ment hżiena. Inhossu, li dan juri apatija li tbikkik f'min għandu r-responsabbiltà ta' publikazzjoni ta' ġurnal, u jew rivista, u aktar u aktar fl-awturi ta' kotba li joħorġu għall-bejgħ u fl-għalliema. Izda aktar minn apatija, din hi sfida mhux biss lill-Akkademja, imma lill-awtorità governattiva li ordnat li kulhadd għandu jimxi fur ir-regoli taż-*Żieda*, fil-kitba bil-Malti.

Issa kulhadd għandu jibda jhaddem ir-regoli li fasslet l-Akkademja fiż-*Żieda mat-Tagħrif* u hadd ma' jista' jibqa' jgħib l-iskuża tan-nuqqas ta' uniformità fil-kitba, u tan-nuqqas ta' gwida li tmexxih.

MID-DJARJU TA' L-AKKADEMJA

Nhar il-**Gimgha 15 ta' Novembru 1985**, fil-5.30 p.m., fil-Cappella degli Onorati fil-Konkattidral ta' San Ġwann, il-Belt, saret quddiesa għal ruħ il-mejtin, kemm dawk li kienu membri ta' l-Akkademja kif ukoll għal dawk qrafa tal-membri fl-Akkademja. Qaddes Prof. Mons. Karm Sant.

Nhar is-**Sibt 28 ta' Diċembru, 1985**, fil-Lukanda **British**, il-Belt, saret bibita għaż-żmien tal-Festi tal-Milied bejn il-membri ta' l-Akkademja.

Se ssir . . . il-Laqgħa Ġenerali ta' l-Akkademja tal-Malti għall-ħabta ta' **nofs Marzu, 1986**.

IL-MANDOLINA ta' Dun Karm li hi proprjetà ta' l-Akkademja tal-Malti, giet mislufa permanentement lill-Mużew tal-Kattidral ta' l-Imdina għall-**KAMRA DUN KARM**, li nfethet dan l-aħħar mis-sinjorina Karmen Mikaléf Buħaġar u Mons. Arcisqof Ġużeppe Mercieca.

IL-PARI – PASSU

Fir-Rapport tiegħu dwar l-edukazzjoni f'Malta ppubblikat fl-1879, P. J. Keenan ikkritika s-sistema tat-tagħlim tal-lingwi fl-iskejjel tagħna u ssugerixxa illi, fl-iskejjel primarji t-tfal ma kellhomx jitgħallmu żewġ lingwi barranin, jigifieri l-Ingliż u t-Taljan. Fi żmien il-Kanonku Pawlu Pullicino, it-tfal kienu jitgħallmu l-Malti fl-Ewwel Sena biss, fit-Tieni Sena t-Taljan, fit-Tielet u r-Raba' Sena t-Taljan u l-Ingliż. Keenan qal li t-tagħlim ta' l-Ingliż kien itraskurat u l-importanza kienet qiegħda tingħata lit-Taljan. Fil-waqt li xtaq li t-tfal Maltin jitgħallmu jaqraw bil-Malti b'kotba mhejjijin għalhekk, irrakkomanda li l-Ingliż, mgħallem permezz tal-Malti, isir fil-gejjieni l-lingwa ta' l-iskejjel. Issuġġerixxa wkoll li t-tfal fit-Tielet Klassi, setgħu, jekk iridu, jitgħallmu t-Taljan, izda wara l-ħin ta' l-iskola. Keenan tant hadha bis-serjetà illi talab li dawk l-għalliema li, għal xi raġuni, ma setgħux iħaddmu din l-iskema, jigu mgieghla joħorġu bil-pensjoni mill-1 ta' Jannar, 1881.

Il-proposta ta' Keenan kienet daqqa ta' ħarta għal dawk li kienu favur it-Taljan, u għalhekk, opponew bl-aħrax ir-riformi proposti, aktar u aktar meta l-Kan. Pullicino kellu jirtira bil-pensjoni minn Direttur Ewlieni ta' l-Iskejjel Primarji, u minn floku laħaq bhala Direttur ta' l-Edukazzjoni Dr. Sigismondo Savona, magħruf għas-simpatiji tiegħu għall-Ingliż. Saru protesti fil-Kunsill tal-Gvern l-aktar minn Fortunato Mizzi. Dan irrezista dak, li hu sejjah, bhala t-tentattiv biex fl-iskejjel jigi impost l-Ingliż għad-dannu tat-Taljan. Ta' min igħid ukoll li fis-snin ta' qabel, Sigismondo Savona kien wera li kien liberali dwar il-problema tal-lingwa. Kien jagħraf il-valur tal-Malti bhala l-lingwa waħdanija tat-tagħlim fil-livell primarju, il-ħtieġa tat-Taljan u l-validità li l-Ingliż jinxtered u jagħmel progress. Izda Savona d-Direttur ried jimxi fuq ir-rakkomandazzjonijiet tar-Rapport Keenan. Fit-tentattiv ta' l-implimentazzjoni tiegħu gie f'konflitt dirett ma' F. Mizzi u shabu.

Savona, imħabba d-diffikultajiet li sab ma' wiċċu, kellu jagħmel il-kompromessi. Daħħal il-qari tal-Malti f'kull klassi, tah importanza u hareġ kotba tal-qari miktubin minn Annibale Preca bl-alfabett tax-Xirka Xemija. It-Taljan għamli wkoll obbligatorju u mhux fakultattiv kif kien irrakkomanda Keenan, u dan kellu jibda jigi mgħallem mit-Tielet Klassi. L-Ingliż kellu jibda mit-Tieni Klassi. Biex wiehed seta' jidhol il-Liċeo u l-Università ried jgħaddi kemm mit-Taljan, kif ukoll mill-Ingliż, għad li t-Taljan baqa' l-lingwa tat-tagħlim. Savona xtaq jagħti bejn wiehed u iehor l-istess importanza lit-tagħlim taż-żewġ lingwi barranin, sistema li baqgħet magħrufa bhala l-"*pari-passu*". Lanqas din ma kienet xi haġa ġdida, għax fi żmien Pullicino, iż-żewġ